

67 seconden
Jason Reynolds
Blossom Books
(door Vera De Smet)

OVER DE MAKER

Jason Reynolds (1983) is een Amerikaanse auteur. Hij is geboren in Washington, DC en opgegroeid in Oxon Hill, vlakbij Washington. Jason schrijft sinds zijn negende gedichten – dankzij de rapteksten van Queen Latifah die hem inspireerden. Hij las pas voor het eerst een boek helemaal uit toen hij zeventien was.

Hij studeerde aan de Universiteit van Maryland en ging door met poëzie schrijven – zelfs toen hij zakte voor Engels (hij haalde uiteindelijk zijn bachelor in Engels). Tijdens zijn collegetijd had hij een bijbaantje bij Karibu Books, een boekwinkel die zich specialiseert in Afro-Amerikaanse literatuur – en las hij alles wat hij kon vinden uit dat genre. Nu schrijft hij zelf over de realiteit van veel (gekleurde) jongeren in Amerika. Jason reist met zijn boeken langs scholen en detentiecentra om lezen op die plaatsen te bevorderen, maar ook om te praten over problemen waar veel jongeren mee te maken hebben.

Hij ontving al heel wat literaire prijzen voor verschillende van zijn boeken. *67 seconden* is zijn eerste werk dat naar het Nederlands werd vertaald.

(vrij aangepast naar: https://www.blossombooks.nl/blossom_auteurs/jason-reynolds/)

1. VERHAAL

Samenvatting van het verhaal

Shawn is dood, vermoord door een of ander rivaliserend bendelid. Zijn broer Will weet wat hem te doen staat dankzij de drie regels die hij als kind aangeleerd kreeg: niet huilen, niet klikken, wraak nemen. Hij neemt de lift in zijn appartementsblok van de zesde verdieping naar het gelijkvloers om op zijn doel af te gaan. Tijdens de 67 seconden in de lift, beleeft Will een aantal bijzondere momenten wanneer hij enkele mensen ontmoet...

Personages en structuur

We bespreken de personages die in het boek aan bod komen samen met de structuur, aangezien die twee afhankelijk van elkaar zijn.

Het boek start “**in media res**” – in het midden van het verhaal – op het moment dat Shawn, de grote broer van Will, doodgeschoten is. We bevinden ons direct midden in de actie van een **moordscène** en jammer genoeg is zo’n situatie **schering en inslag** in de buurt waarin Will woont, komen we op pagina 14 te weten: “Dingen die altijd gebeuren als hier iemand wordt doodgeschoten”. We merken direct de shock, de onrust, het verdriet en de woede die in Will opkomt maar – zoals hij geleerd heeft – moet hij in deze situatie **de drie Regels** volgen: niet huilen, niet snitchen, wraak. Al snel keert zijn houding en in plaats van

hulpeloos en onrustig achter te blijven, verandert hij in een man met een doel: wraak nemen en de persoon vermoorden die zijn broer Shawn heeft vermoord.

Vanaf dit moment wordt de structuur van het boek gekoppeld aan de personages. Will neemt op de zevende verdieping van het appartementsgebouw waar hij woont de lift, die hem in 67 seconden naar het gelijkvloers brengt. In plaats van direct naar het gelijkvloers te gaan, echter, stopt de lift bij elke verdieping en stapt er **telkens een nieuw personage** in de lift. We geven een overzicht:

- **Verdieping 6 – Buck**, een vriend van Shawn: op het eerste zicht herkent Will de jeugdvriend van zijn broer, Buck, niet. Dat is ook nogal wies aangezien hij al lang overleden is. Buck vraagt Will wat zijn plannen zijn en wijst hem erop dat het pistool dat hij draagt nog niet 'schietklaar' is. Daarnaast maakt Buck ook de bedenking "Maar jij kan dat niet." (p. 106) wanneer Will zijn moordplannen uit de doeken doet;
- **Verdieping 5 – Dani**: Dani is een jeugdvriendin van Will; ze hebben vroeger nog samen gespeeld in de speeltuin. Ook zij bevraagt Will naar zijn plannen en vraagt terecht of Will wel zeker is wie de dader is. "En als je mist? [...] Maar stel dat?" (p. 142 – 143);
- **Verdieping 4 – oom Mark**: de persoon die op verdieping 4 bij Will komt grijpt hem direct bij de keel en verwijt hem "Heb je na al die tijd nog steeds niet geleerd om terug te vechten?" (p. 159). Het is zijn oom Mark, met wie hij niet zo'n goede band had en wie hij niet zo goed kende. Oom Mark maakt hem duidelijk dat – zelfs al vermoordt Will die ene persoon – er nooit een einde zal zijn: "Einde? Er komt geen einde, nooit." (p. 192);
- **Verdieping 3 – Mikey Halloman, zijn vader**: hier leert Will een stukje geschiedenis van zijn vader. Mikey werd namelijk vermoord omdat hij de man vermoordde die zijn broer (oom Mark) had vermoord. Echter: hij had de verkeerde persoon vermoord; dit verhaal kan een (morele) les voor Will zijn;
- **Verdieping 2 – Frick, de moordenaar van Buck**: op het eerste zicht lijkt de nieuwe 'liftgebruiker' een vreemde te zijn voor Will. Het blijkt namelijk de moordenaar van Buck te zijn, die op zijn beurt door Shawn werd vermoord omdat Shawn zich aan de Regels wou houden. Frick had eigenlijk helemaal niet de intentie om Buck te vermoorden, hij moest hem 'enkel' beroven. Opnieuw vinden we hier een zeer trieste illustratie van hoe deze maatschappij in elkaar zit;
- **Verdieping 1 – Shawn**: op de eerste verdieping, wanneer ze bijna het gelijkvloers bereiken, stapt de pas overleden broer van Will in de lift: Shawn. Het is een emotioneel weerzien: Will praat tegen Shawn en omhelst hem maar Shawn doet niets: "Stond daar maar, ongemakkelijk, een middelste la van een man." (p. 290 – 291). Uiteindelijk barst Will bijna in tranen uit, net zoals Shawn, compleet tegen de Regels.

Eén ding is opvallend aan de ontmoetingen: ze polsen telkens naar de plannen van Will en becommentariëren die, maar niemand van hem probeert Will op **andere gedachten** te brengen. Ook het einde van het boek is vatbaar voor **interpretatie**: zou Will uiteindelijk toch van gedachten veranderd zijn, of zal hij toch op zijn doel afgaan? We weten het niet en zullen het ook nooit weten. Door deze zes ontmoetingen komen wij veel te weten over de **historische achtergrond**, enerzijds, van Will en zijn familie, maar anderzijds ook over de buurt waarin hij woont en de **mentaliteit** van de buurtbewoners. **Overleven**, ten koste van al de rest, is het enige wat telt: moet je daarvoor iemand vermoorden, dan doe je dat. Het is een maatschappij die wij ons – gelukkig – niet kunnen inbeelden, maar voor een groot aantal jongeren is het wel hun dagelijkse realiteit.

Tip! Als verwerking bij de personages en als extra leuke opdracht, kan je de KJV'ers vragen wie – volgens hen – bij hen in een lift zou komen staan, net voor ze een belangrijke keuze zouden nemen of grote stap zouden zetten (bv. naar een nieuwe school gaan, een nieuwe hobby uitproberen, ...). Het hoeven niet per se – zoals in het boek – overleden personen te zijn; gewoon mensen uit hun leven of mensen die iets voor hen of voor hun dichte familieleden kunnen betekenen. Je kan hen vragen om een lijstje van zes personen te maken en hen hier en daar wat toelichting te vragen bij hun keuze.

- Hoe leren we Will kennen? Hoe zou je Will in een aantal woorden omschrijven?
- Welke personages komt Will tegen in de lift? Welke band hebben deze mensen met Will? Wat is er zo 'speciaal' aan deze personages? (Ze zijn allemaal overleden).

- Denk je dat deze personages Will proberen te beïnvloeden in zijn keuze om wraak te nemen? Waarom (niet)?
- Vind je Will een sympathiek personage? Waarom (niet)?
- Begrijp je dat Will enkel en alleen wil handelen door de Regels te volgen? Waarom (niet)?

Stijl, typografie en lay-out

Wat natuurlijk onmiddellijk opvalt als je het boek begint te lezen, is **de vrije versvorm** die gebruikt wordt. Aanvankelijk zou je denken dat dit het lezen bemoeilijkt, maar niets is minder waar: het boek leest echt als een trein. Dat komt natuurlijk omdat er is gekozen voor een vrije versvorm en geen strikte poëtische regels. Zo komt het regelmatig voor dat de 'titel' van het gedicht gewoon het eerste woord van het gedicht is, het loopt m.a.w. in elkaar over en leest dus **als proza**.

- Is het boek als gewone proza geschreven, of niet? Hoe dan wel?
- Volgt de auteur een bepaald type van poëtische vorm? Waarom denk je dat de auteur voor een vrije versvorm heeft gekozen?
- Wat vind je ervan dat het boek in versvorm geschreven is: storend, leuk, origineel, overbodig, ...? Waarom vind je dat?
- Denk je dat het boek sterker zou zijn mocht het in gewoon proza geschreven zijn? Waarom (niet)?

Ook de **typografie** versterkt het poëtisch kantje van het boek soms: het laatste woord van het gedicht staat op de volgende pagina, er staat slechts één woord op een pagina, de woorden staan in de vorm van een vraagteken, dezelfde zin wordt meerdere keren herhaald, etc. Ten slotte merken we ook nog op dat de **lay-out** van de pagina's ook niet mooi egaal wit is maar er staan als het ware strepen, krassen en vlekken op de pagina. Deze kleine details lijken aanvankelijk misschien een futiliteit, maar benadrukken wel de thematiek van het boek: het grauwe en het smoezelige van de buurt waarin Will opgroeide.

- Wat valt je op aan de positie van de woorden op de pagina's?
- Waarom denk je dat de auteur dit gedaan heeft? Welk effect heeft het op jouw leeservaring?
- Hoe zien de pagina's in het boek eruit? Waarom zou dat zo zijn, denk je?

Ten slotte wijzen we ook nog op de **anagrammen** die Will heel graag en heel vaak maakt. Ze bieden hem **structuur** en geven hem het gevoel dat er toch **iets klopt** in deze wereld. De anagrammen die Will maakt zijn: "emotie – moeite" (p. 36), "nevel – leven" (p. 88), "weg zijn – zwijgen" (p. 137), "cool – loco" (p. 169) en "cinema – iceman" (p. 188). Will heeft wel een frustratie: hij vindt geen anagram voor het woord 'aansteller': "Ik wou dat ik een anagram wist voor AANSTELLER." (p. 276)

- Welk woordspelletje gebruikt Will soms in het boek? Wat is een anagram?
- Welke anagrammen komen er in het boek voor?
- Voor welk woord vindt Will geen anagram? Denk je dat dat iets betekent in het boek? Waarom (niet)?
- Ken jij zelf leuke anagrammen?

Tip! Anagrammen bedenken is een leuk woordspel. Je kan de KJV'ers een aantal woorden geven waarmee zij dan een anagram moeten maken. Of nog toepasselijker: als je het boek bespreekt, kan je een aantal belangrijke woorden (bv. moord, poëzie, ...) uit de bespreking halen en de KJV'ers daarmee een anagram laten maken. Je kan het ook visueel maken door, bijvoorbeeld, de lettertjes van een Scrabblespel mee te nemen.

Genre

Het boek kan niet als één bepaald genre omschreven worden, het heeft namelijk kenmerken van zowel een **science-fictionverhaal** als van een **misdaad- en actieverhaal**.

Dat misdaad en actie een grote rol spelen in het boek, ligt voor de hand. Het hele boek draait namelijk rond één **concrete gebeurtenis**: de moord op Shawn en de wraak die Will daarvoor wil nemen. Daarnaast leren we ook, beetje bij beetje, de buurt kennen waarin de broers zijn opgegroeid, een buurt

waarin **moord** en doodslag schering en inslag zijn, waarin je moet **opkomen** voor jezelf ten koste van een ander en waarin **bendevorming** een normaal iets is.

Er schuilt ook een klein science-fictionkantje in het boek. De personen die Will namelijk ontmoet in de lift zijn allemaal **overleden**. Als lezer begrijpen we eerst niet goed wat er aan de hand is, die **verwarring** delen we met Will: ook hij begrijpt niet dat hij deze mensen echt kan zien en er echt mee kan communiceren.

- Welke genre is dit boek, denk je? Waarom vind/denk je dat?
- Welke elementen van deze genres vind je terug in het boek?
- Vind je dit een leuk genre om te lezen? Waarom (niet)?
- Wat vind je ervan dat er twee compleet andere genres samengesmolten zijn in dit boek? Vind je het storend, spannend, leuk, creatief, ...?

2. VERWERKING

Thema's

In het boek wordt met mondjesmaat een maatschappij beschreven die wij ons eigenlijk niet zouden kunnen inbeelden. Toch is dit de **realiteit** voor veel jongeren, hier met name in de Verenigde Staten van Amerika. Terwijl wij schrikken van de openingsscène – waarin de moeder van Shawn en Will schreeuwt om haar net overleden zoon en Will duidelijk geen blijf weet met zijn emoties – wordt doodleuk vermeld dat dit '**altijd**' gebeurt als iemand wordt vermoord. De bewoners hebben geleerd om met zo'n situaties om te gaan, hoe **onmenselijk** en gruwelijk ze ook mogen zijn, vaak aan de hand van de drie Regels (niet huilen, niet snitchen, wraak nemen). Daarnaast is er ook **bendevorming**: er zijn rivaliserende bendes die er enkel op uit zijn om zichzelf als sterk te positioneren en de anderen om te brengen of toch alleszins goed schrik aan te jagen.

In de biografie van de auteur kunnen we lezen dat hij zelf ook rondtrekt langs detentiecentra voor jongeren en langs scholen om over deze **problematiek** te praten.

- Welke problematiek komt naar voren in het boek?
- Hoe gaan de buurtbewoners met deze problemen om? Hebben ze bepaalde manieren gevonden om ermee om te gaan? Welke dan?
- Met welke woorden zou jij deze maatschappij omschreven?
- Kan jij je inbeelden in zo'n maatschappij te wonen? Denk je dat dit nog vaak voorkomt?

Tip! In de in het boek beschreven maatschappij zijn er drie Regels waarin iedereen zich moet houden: niet huilen, niet snitchen, wraak nemen. Dit zijn ongeschreven regels die iedereen kent en die iedereen volgt. Ook bij ons (bv. thuis, op school, in een jeugdbeweging, ...) zijn er – naast geschreven regels – ook ongeschreven regels. Je kan de KJV'ers vragen om een top 3 te maken van zulke regels die zij moeten volgen. Je kan het algemeen houden, of een specifieke situatie kiezen.

Quotes

Hoewel het boek meer over de acties en de dialogen gaat, vinden we – her en der verspreid – ook mooie quotes. We sommen er hier enkele op.

- “Mensen houden altijd meer van mensen als ze dood zijn.” (p. 43)
- “Ken je dat rare gevoel, dat je iemand kent die je niet kent en tegelijkertijd iemand die je kent niet kent. Ken je dat?” (p. 164)
- “Einde? Er komt geen einde, nooit.” (p. 192)

Recensies

Ga het maar even na: op het Internet vind je – quasi uitsluitend – positieve recensies over dit boek. Het valt dus direct op dat dit boek zeer goed onthaald werd, omwille van zijn rauwe manier van dingen te

verwoorden, de vrije versvorm waarmee alles is overgebracht en de thematiek die niet in zoveel literatuur terug te vinden is. Hieronder vind je een beperkt overzichtje van een aantal recensies, gevonden op het Internet.

Tip! Vooraleer onderstaande recensies te tonen of te bespreken, kan je de KJV'ers eerst vragen wat zij in een recensie zouden schrijven. Je kan hen hierbij bepaalde zaken aanreiken, zoals thematiek, personages, schrijfstijl, etc. Indien jouw groep ook lovend is over het boek, kan je hen vragen om misschien toch te zoeken naar één negatief element, iets dat zij misschien liever anders hadden gezien. Daarna kan je de recensies laten lezen of tonen en bespreek je welke punten overeen komen en welke punten niet.

- “67 seconden is een beklemmend boek dat erom vraagt in één ruk uitgelezen te worden. Jason Reynolds schreef het verhaal in vrije versvorm en het zal je recht in je hart raken.”
(https://www.blossombooks.nl/blossom_books/67-seconden/)
- “67 seconden is een knap geschreven boek in vrije versvorm. In een klein aantal woorden weet Reynolds een sterk verhaal neer te zetten met geloofwaardige personages. Een boek dat je in één ruk uitleest en dat je ademloos achterlaat. Verdrietig, beklemmend en ongelooflijk krachtig.”
(<https://www.chicklit.nl/boekrecensies/165707/recensie-seconden>)
- “Poëzie vertalen is een lastig karwei, maar deze vertaling is erg goed gelukt. Vele zinnen wisten mij volledig te raken en veel bijzondere taalspelingen zijn ook mooi verwerkt in het Nederlands. Maar goed, de schrijfstijl is zo ontzettend rauw. Zo vol emotie. Zo hard. Zo eerlijk. Het gebeurt niet vaak, maar tijdens het lezen voelde ik gewoon het gevoel van Will in mijn binnenste. Bizar, ik was zo opgeslokt door het verhaal!”
(<https://nerdygeekyfanboy.com/recensie/recensie-67-seconden/>)
- “67 seconden is bedoeld als boek voor jongeren en ik geloof dat we die in het Nederlands tegenwoordig 'young adults' moeten noemen. Die zullen het zeker kunnen waarderen: het boek is toegankelijk en het is met vaart geschreven. Ik vermoed dat de meeste lezers het in één keer uit zullen lezen. Probeer het maar.”
(<http://teunisbunt.blogspot.com/2018/10/67-seconden-jason-reynolds.html>)

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken moet ik lezen' en dan op de groep en het boek in kwestie.